

UUS KAITSEKAVA hoiab vanalinna vaateid ja loodust

Aivar Jarne
aivar.jarne@tallinnlv.ee

Vanalinna uue kaitsekava järgi pole enamiku sealsete hoonete omanikel vaja sisetöödeks muinsuskaitse luba küsida. Samas aga pole kaitsealal asuvatesse parkidesse ja haljasaladele lubatud uute ehitise püstitamine ning ka oluliste vaadete ette ei tohi rajada maju või paigutada reklaame.

Riigi muinsuskaitseamet koostab uusi kaitsekordi muinsuskaitsealadele, sealhulgas Tallinna vanalinna omale. Vanalinna muinsuskaitseala jagatakse kava järgi nüüd kaheks eri eesmärki ja nõuetega piirkonnaks ning hooned A-, B- ja C-kaitsekategooriasse.

Koostamise tööühma juhi, kunstiakadeemia teaduri Triin Talki sõnul toob kategooriatesse jagamine osale vanalinna elanikele kaasa leevendusi hoonete ümberehitamisel. «Seni olid kõik hooned sisuliselt nagu A-kaitsekategooria hooned, kus muinsuskaitse luba ja eritingimusi oli tarvis ka kõikideks sisetöödeks,» lausus ta. «Nüüd vabanevad B-kaitsekategooria hoonete omanikud siseruumide remondil loa küsimise kohustusest. C-kaitsekategooria hoonete puhul jääb muinsuskaitsele loa küsimise ja eritingimuste vajadus vaid keldrite puhul.»

Asi on selles, et hoonete maaluses osas on vanalinnas tihti säilinud ajaloolisi müüre ja arheoloogilist kultuurikihti.

Uus kaitsekord hakkab hõlmama ka vanalinna kaitsevööndi loodust, eriti haljastust. Linna haljastusosakonna juhataja Kristiina Kupper hõlmas, et ka Tallinna haljastuse ajalugu ulatub ju tagasi keskaega. Tänapäeval on linna väärtuslikumateks parkideks Kadriorg ja vanalinna bastionidele rajatud pargid. Aja jooksul on väärtuslikke alasid võetud nende kaitse-

Senisest veelgi rohkem tähelepanu saavad uue kaitsekavaga ka vanalinna rohealad.

Aleksandr Gužov

miseks muinsuskaitse või riikliku looduskaitse alla ja nii mõnigi pargiala on väärtuslik nii muinsusena kui ka loodusväärtuste tõttu.

Lubatud vaid väikesed ajutised ehitised

Tallinna vanalinna territooriumiks loetakse 113 ha laiuvat muinsuskaitseala, mis koosneb ajaloolisest linnatuumikust ja seda ümbritsevast muldkindlustusele rajatud haljasvööndist kooshoonestatud kvartalitega. Ajaloolisele linnasüdamele avanevate vaadete kaitsmiseks on kehtestatud 2253 ha suurune kaitsevöönd.

Muu hulgas ei oleks lubatud kaitsealal asuvatesse parkidesse ja haljasaladele uue ehitise püstitamine, väljajärjatud sobiva mastaabi ja kujundusega juurdeehitised olemasolevale hoonetele ning väikeehitised ja puhkerajatised. Samuti tuleks kaitse-

Tutvu uue kaitsekavaga internetis ja Vabaduse väljaku tunnelis!

- Vanalinna muinsuskaitseala kaitsekorra eelnõu avalik väljapanek kestab 23. juulini. Eelnõuga saab tutvuda muinsuskaitseameti veebilehel muinsuskaitseamet.ee/tallinnakaitse. Samal ajal tutvustamiseks olev linnakindlustuste kultuurimälestiseks olemise muutmise eelnõu on kättesaadav lehel muinsuskaitseamet.ee/linnakindlustused. Mõlema eelnõuga saab eelneval kokkuleppel tutvuda ka Tal-

- linna linnaplaneerimise ameti muinsuskaitse osakonnas (Raekoja plats 12) ja riigi muinsuskaitseameti Tallinna kontoris (Pikk 2).

- Arvamusi ja ettepanekuid eelnõude kohta saab esitada 23. juulini kirjalikult riigi muinsuskaitseameti e-postile info@muinsuskaitseamet.ee või kirjalikult Pikk 2, 10123 Tallinn.
- Juuni lõpuni on Vabaduse väljaku tunnelis avatud ka kaitsekorda tutvustav näitus.

sealal asuvate parkide ja haljasalade värskendamisel säilitada kõik enne teist maailmasõda alal säilinud maastikuarhitektuursed kihistused. Uued lahendused peavad aga sobituma ümbrusega ja nende koostamisel jälgitakse konkreetsele alale iseloomulikkude haljastusviisi.

Muinsuskaitseala piire ei muudeta, kuid suurendatakse

oluliste vaadete hulka, mis peavad jääma rahvale näha. Säilitada tuleks olulisi vaateid nii pargist kui ka pargile ja vaatelisti seoseid ümbritsevate ajalooliste hoonete ja linna kindlustustega. «Vaatesuundadele ei ole lubatud paigaldada reklaame, ehitisi või rajatisi. Samuti tuleb uue haljastuse rajamisel arvestada vaadetega,» selgitas Kupper.

18. ja 19. sajandil bastionidele istutatud puude, nt Kelhi pärna võimalikult pikaajaliseks säilimiseks ja näitamiseks aga tuleb rakendada kõiki ohutusmeetmeid.

Kupperi sõnul on nõudeid vaja, et säilitada vanalinna muinsuskaitsealal ja selle kaitsevööndis kõiki olemasolevaid parke, haljasalaid ja väärtuslikke puusteid.

Olulised kogukonna ja spetsialistide arvamused

Kaitsekorra eelnõu koostamine on olnud avatud ja kogukonda kaasav. «Mõnedel teemadel pidime muinsuskaitsejate ja linnaplaneerijate seisukohtade vahel ka kompromisse otsima,» nentis Talk. «Need puudutasid näiteks Harju tänava hoonestamise võimalusi, uute ehitiste loomist ja ligipääsetavuse parandamist.»

Vanalinna Seltsi juhatuse liikme Toomas Oosalu sõnul võiks uus kaitsekord anda vastuseid ka küsimusele, kas ja kuidas muuta vanalinna elukeskkonda energiatõhusamaks. «Samuti vajaks vanalinna kaitse rohkem raha, et uues korras sisalduvad head mõtted ei jääks vaid paberile,» lisas ta.

Tallinna muinsuskaitse osakonna värske juht Carolin Pihlap mõnitas, et kui ka seadusest tulenevat kohustust kaitsekorra kehtestamiseks poleks olnud, pidanuks selle niikuinii tegema, sest ootused ja vajadused on 20 aastaga muutunud. Praegu kehtiv Tallinna vanalinna muinsuskaitseala põhimäärus võeti vastu 2003. aastal. Senine põhimäärus andis väga vähe sisulisi suuniseid ja sätestas, et kõik on keelatud, kuni pole luba. Uue kaitsekorraga on püütud täpsemalt kirja panna, mis on eri hoonete ja piirkondade puhul oodatud tulemused. Nii on valdkonna eesmärgid ja üksikotsuste alused läbipaistvamad ning ühtlasi paremini seotud linna kui teraviku arengusuundadega.

Talk avaldas lootust, et uus kaitsekord annab suurema selguse, mis on vanalinnas lubatud, mis taunitud ja millised on seal oodatud arengud. «Senine põhimäärus oli väga napisõnaline, nüüd on otsustamise alused põhjalikumalt lahti kirjutatud ja sellega kasvab muinsuskaitse otsuste läbipaistvus ja arusaadavus,» tõdes ta.

Trammitaed on heas seisus

AS Tallinna Linnatranspord (TLT) teostas 3022. a oktoobrist tänava mööda linna trammitaed auditi, mille tulemusel selgitati välja nende kogupikkuse (42 km) ulatuses rööbastete seisund ning enam tähelepanu pälvisid löigud. Üldine hinnang trammitaedete seisukorrale on hea, eriti viimastel aastatel põhjalikult remonditud löikudel. Mõnel üksikul löigul vajavad rööpad lähitulevikus siiski uuendamist ning nende tööde ajagraafik on koostamisel. TLT opereerib trammiliine 20 CAF, 12 KT-6, 26 KT-4 ja kuue retrotrammiga. Koos Vanasadama trammiliini valmimisega jõuab linna lisaks olemasolevatele trammidele 23 moodsat kuni 300 reisijat mahutavat PESA tramm.

Osal ühesuunalistel tänavatel võib jalgrattaga sõita ka vastasuunas

Mõnele linna kvartalisisesele ühesuunalisele tänavale on paigaldatud liiklusemärgid, mis lubavad jalgrattaga ka vastasuunas sõitmist, ja neid kohti lisandub veel. Liiklusemärgiga «Jalgratturite vastassuunalisus ühesuunalisel teel» tähistatud tänavatel, kus puudub markeritud rattarada, peavad ratturid ja elektritootkeratta juhid sõitma parallelsele parempoolsele sõiduteele äärel. Abilinnapea Vladimir Svet märkis, et jagatud tänavaruumi eesmärk on soosida jalgrattaga liikumist väikestel asumisajal tänavatele kus see sõitjad ei ohusta.

Lasnamäe noorte kunstipolitsetuleb taas

Lasnamäe supergraafika projektid «Art Police» ja «Lasna Graafika» jätkuvad neljanda hooaega. Suve jooksul toimuvad tänavakunstiteemalised algatused linnaosa noorte kuse, linnaosavalitsuse jt partnerite toel. «Läbimõeldud ja naised tulevad kohtadesse, mis tavaliselt langevad illegaalse graffititegijate ohvriks,» selgitas linnaosavanem Julianna Jurtšenko. Selle aasta esimesed kunstitööd teostavad noored juunis, projekti raames on kavas teha ühena ning Mahtra 14 a alajaamad. Juulis võetakse ette Linnamäe Tee 45A ja K. Kärberi 35 alajaamad ning Mustakivi tunne sein. Augusti objektid on Linnamäe tee 89, Laagna kaupluse trepid ja Linnamäe tee 5.

Kuumal ajal aitavad Tallinnas janu kustutada tasuta joogiveekraanid

Tallinna linnaruumis on mitukümmend avalikku veevõtupunkti, kust igaüks saab võtta tasuta puhast joogivett, mis on eriti oluline palava ilma korral.

«Igal aastal laiendame veekraanide võrku, et värske kraanivesi oleks linnaruumis linlastele mugavalt kättesaadav. Praegu on Tallinnas üle 30 avaliku veekraani, mis asuvad üle linna. Kraanidest saab võtta kontrollitud kvaliteediga puhast joogi-

vett, et palava ilmaga janu kustutada ja vajadusel vett ka oma lemmikloomale pakkuda,» ütles abilinnapea Vladimir Svet. «Pealegi on veekraanid keskonnasõbralik lahendus, kuna see aitab vähendada plastjättemahet.»

Tallinna Vee avalikud veevõtupunktid on avatud hooajaliselt – maist kuni septembri lõpuni. Avalikud kraanid on kantud veebikaardile <https://gis.tallinn.ee/portal/apps/webapp-viewer/index.html?id=6a4b40>

5bc7b04c499e3673df5cf528f4 ning kõik joogipunktid on märgistatud QR-koodiga, mida skaneerides näeb ka teisi kaardil asuvaid veevõtupunkte.

Tallinna Vesi rajab sel aastal täiendavad avalikud veevõtupunktid Pirita velodroomile, Nõmmel Külmallika tänavale ja Paldiski maantee kergliiklustee äärde.

Lisaks püsivatele avalikele veekraanidele leiab paljudelt Tallinnas toimuvatelt üritustelt veepaigid tasuta joogiveega.